

Але після видалення пухлин, особливо з хорошим прогнозом важливо провести гістологічний контроль.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Крупник Я. Г. Новоутворення. Визначення, етіологія та патогенетичні механізми онтогенезу. Ветеринарна медицина України. 2010. № 10. С. 31–33 .
2. Лисицкая К. В. Мастоцитома собак: этиология, клиника, диагностика и лечение. VetPharma. 2011. № 3. С. 40–43.
3. Мамчук Н. А. Моніторинг пухлинних захворювань дрібних тварин /Н. А Мамчук // Наук.-техн. бюлетень Інституту біології тварин УААН та ДНДКІ ветпреп. та корм. добавок МАПУ. 2008. Вип. 9. № 3. С. 184–188.
4. Уайт Р. А. Онкологические заболевания мелких домашних животных / М. Дж. Брели, Д. Е. Босток, Р. Деннис и др.; Под. ред.Р. А.С. Уайта. // Перевод с англ.. Е. Махиянова М.: Аквариум ЛТД 2003. 352 с.
5. Потоцький М. К. Патоморфологічна характеристика злоякісних пухлин собак / М. К. Потоцький. Н Шувалова, А. Шестяев // Вет. медицина України. 2003. С. 27–28

УДК:616.31-006:636.7

УТЕЧЕНКО М.В., канд. вет. наук

ПАПЧЕНКО І.В., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ НЕОПЛАСТИЧНОГО ПРОЯВУ ЕПУЛІДІВ У СОБАК

Неоплазії у собак – дуже поширена патологія. Оральні пухлин значно різняться структурою, клінічним перебігом і прогнозом, ускладнюють диференціальну діагностику, а це в ряді випадків призводить до неправильного планування лікування та прогнозу. В матеріалах тез розглядаються клінічні та патоморфологічні форми прояву недостатньо вивчених новоутворень, які описують під різними термінами: «надясневик», «епулід», «епуліс».

Ключові слова: Неоплазії, новоутворення, епуліди, епуліс, діагностика, гістологія.

За поточне десятиріччя значно зросла чисельність собак різних порід, покращилися умови їх утримання, догляду та лікування, що вважається одними із факторів які призвели до збільшення тривалості життя тварин. Одночасно у тварин зафіксовано ряд різноманітних патологічних процесів, зокрема, пухлини [1-3]. Новоутворення – дуже поширена патологія, що зустрічається у всіх вікових групах тварин, а їх негативний вплив на загальний стан організму, пізня діагностика і неефективне лікування, призводить до загибелі тварин компаньйонів [4, 5]. Значного акценту у вивченні і діагностиці новоутворень потребують пухлини ротової порожнини. Розвиток останніх помічають, у більшості випадків, значно пізніше, ніж неоплазми розпочинають своє існування, при цьому насторожує, що загальні клінічні ознаки стосовно здоров'я тварини можуть не викликати занепокоєння власників [6].

На відміну від гуманної медицини у ветеринарії онкологічні захворювання ротової порожнини мало вивчені. Інформація про них є суперечливою та неоднозначною. Все це вказує на необхідність більш глибокого вивчення клінічних форм прояву новоутворень органів ротової порожнини, з'ясування етіології та розробки достовірних методів ранньої діагностики й відповідно лікування.

Відомо, що неоплазії в ротовій порожнині у собак мають залежність від віку, і чим старше тварина, тим більша ймовірність появи утворень злоякісного характеру, а також від породи, статі і навіть від розмірів тварини (карликові, дрібні – частіше, середні, великі і гігантські породи собак рідше) [7,8]. Також автори зазначають, що є пряма залежність від анатомічних особливостей пащ. Так у короткомордих порід собак новоутворення в ротовій порожнині зустрічаються частіше ніж у мезоцефальних порід, а у доліхоцефалів – ще рідше. Найбільш поширеним місцем оральних пухлин є ясна, хоча також ушкоджуються слизова оболонка губ, щік, тверде і м'яке піднебіння. Є свідчення про те, що у самців пухлини ротової порожнини зустрічаються частіше (до 60 %), ніж у самок і вірогідність їх виникнення зростає з віком [3].

У роботі практикуючого лікаря ветеринарної медицини зустрічаються гіперпластичні і пухлинні процеси слизової оболонки порожнини рота. Серед цих процесів особливе місце займає група недостатньо-вивчених новоутворень, які описують в літературних джерелах під різними термінами: «надясневик», «епулід», «епуліс». Інформація про такий вид пухлини, її класифікацію є суперечливою, особливо у ветеринарній медицині. Локалізація епулідів в ротовій порожнині різноманітна, як відносно щелеп так і у відношенні до зубів, але відомо, що на беззубій ділянці ця пухлина не реєструється.

Походження даних новоутворень залишається недостатньо вивченим. Більшість дослідників вважають епуліси місцевим реактивним процесом [7]. Одні автори схильні відносити епуліс до справжніх пухлинних утворень остеогенного генезу, інші ж вказують на їх одонтогенну етіологію. Питання про класифікацію епулісів досить плутане, складне і на сьогоднішній день залишається невирішеним [9].

Що ж таке епуліс? Це доброякісне новоутворення продуктивного характеру порожнини рота побудоване за структурою подібне м'яким тканинам, що походить із тканин періодонту.

За обстеження тварини на ранньому етапі пухлинного росту не відмічають порушень з боку організму, і це є спільною рисою для всіх неоплазій. Але з часом у тварин з'являються такі симптоми, як гіперсалівація, неприємний запах з пащі, відмова від їжі, іноді спостерігається асиметрія морди, домішки крові в слині, занепокоєння тварини або апатія. Клініка новоутворень різноманітна та суперечлива. Вище зазначені загальні симптоми є спільними як для доброякісних, так і для злоякісних пухлин. На пізніх етапах часто порушується зубна аркада прилегла до пухлини, в окремих випадках спостерігається навіть часткове випадіння зубів. З часом з'являється кровоточивість, збільшення пухлини, зміна кольору утворення, болючість за пальпації, ураження кісткової тканини тощо.

У випадках епулідного ураження тканин пародонта відзначається локальне їх утворення в місцях апікальних частин альвеолярних відростків зубного ряду щелеп. Зовні епуліс має округлу або бобовидну форми, гладенькі, блискучі розростання які можуть бути розміром від горошини до половини голубиного

яйця. Кількість уражень епулідного характеру в ротовій порожнині може починатися від декількох розростань до декількох десятків та випадків генералізованого характеру (течії онкології). Нерідко при неконтрольованому розростанні тканин пухлина візуалізується. За межами ротової порожнини, за таких ситуацій слизова оболонка стає сухою, відсутній блиск, з'являються коричневий або сіруватий колір і тріщини.

Від характеру природи пухлини буде залежати подальше лікування тварини, прогноз та її життя.

Дослідження показали, що утворення, об'єднані назвою «епуліс», відрізняються за своєю гістологічної картині низкою характерних особливостей, що дало підставу поділити їх на кілька видів: фіброматозний, ангіоматозний, гігантоклітинний і акантоматозний.

Фіброматозний епуліс характеризується повільним ростом, безболісний, не кровоточить, округлої, рідше неправильної форми на широкій ніжці. Поверхня новоутворення гладенька, за пальпації – щільної консистенції, зверху покритий білувато-сірою слизовою оболонкою. Основу пухлини становить груба сполучна тканина. На рентгенограмах виявляють різну ступінь мінералізації, але без ознак руйнування кістки, епуліди щільно закріплюються на кістці і це може спричинити порушення росту зубів.

Ангіоматозний епуліс на відміну від фіброзної форми, кровоточить при незначному травмуванні, новоутворення червоного кольору (за рахунок великої кількості кровоносних судин), м'якої консистенції, з дрібно-горбистою структурою. Розвивається у біля-шийковій зоні зубів. Нерідко на поверхні епулісу виявляють відбитки зубів-антагоністів.

Гігантоклітинний епуліс є периферичною формою гігантоклітинної пухлини, що локалізується на альвеолярному відростку щелепи, росте повільно. Периферична частина пухлини м'якої, рідше щільної консистенції, з горбистою поверхнею, зверху покрита застійно-синюшною слизовою оболонкою. У зв'язку з тим, що новоутворення може досягати великих розмірів, тому легко травмується, кровоточить на місці травми формуються ерозії і виразки.

Деякі дослідники до епулісу відносять і базальноклітинкову карциному (акантоматозний епуліс). Це не метастатизуюча пухлина, яка завжди агресивно інвестує кістку. Дана пухлина бере свій початок з базального шару епітелію ясен. Практично завжди призводить до руйнування зубів і кістки. На рентгенівських знімках можливо візуалізувати процес лізису кістки і зубів.

За гістологічного дослідження перші два є наслідком вираженої продуктивної тканинної реакції за хронічного запалення ясен. Гігантоклітинний та акантоматозний епуліси розвиваються з базального шару епітелію ясен та кістки альвеолярного відростку.

Причини виникнення епулідів у собак до кінця не вивчені. Існує думка, що фактором слугує систематичне пошкодження слизової ясен. Такі пошкодження собаки отримують при неправильному розташуванні зубів, порушення прикусу, розгризанні твердих предметів неправильних форм.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Крупник Я. Г. Новоутворення. Визначення, етіологія та патогенетичні механізми онтогенезу. Ветеринарна медицина України. 2010. № 10. С. 31–33.

2. Фролов В. В., Дивисенко К. В. Онкологические заболевания ротовой полости у собак. Ветеринария сельскохозяйственных животных. 2007. № 10. С. 69–70.
3. Schmidt A. Computed tomographic characteristics of canine acanthomatous ameloblastoma - a retrospective study in 52 dogs / A. Schmidt, M. M. Tassani-Prell // Tierarztl Prax Ausg K Kleintiere Heimtiere. 2012. Vol. 40(3). P. 155–160.
4. Митин В. Н. Нейтрон - захватная терапия опухолей ротовой полости у собак / В. Н. Митин, Н. Г. Козловская, А. М. Арнопольская // Российский ветеринарный журнал: мелкие домашние и дикие животные. 2006. № 1. С. 9–10.
5. Birchard S. Surgical Management of Neoplasms of the Oral Cavity in Dogs and Cats / Stephen Birchard // Oncology and hematology : Proceedings of the 20th Waltham/osu symposium. P. 51–58.
6. Россети Д. Разные типы опухолей полости рта / Д. Россети, А.–Л. Брами, А. Гийонэ // Современная ветеринарная медицина. 2010. № 3. С. 33–36.
7. Фролов В. В. Онкологические заболевания ротовой полости у собак / В. В. Фролов, К. В. Дивисенко // Ветеринария сельскохозяйственных животных. 2007. № 10. С. 69–70.
8. Митин В. Н. Нейтрон - захватная терапия опухолей ротовой полости у собак / В. Н. Митин, Н. Г. Козловская, А. М. Арнопольская // Российский ветеринарный журнал: мелкие домашние и дикие животные. 2006. № 1. С. 9–10.
9. Boehm B. Odontogenic tumours in the dog and cat / B. Boehm, W. Breuer, W. Hermanns // Tierarztl Prax Ausg K Kleintiere Heimtiere. 2011. Vol. 39(5). P. 305–312.

УДК. 619:616.988.27:636.4

ПАПЧЕНКО І.В., канд. вет. наук

УТЕЧЕНКО М.В., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ АФРИКАНСЬКОЇ ЧУМИ СВИНЕЙ ТА ЇЇ ВІДМІННІСТЬ ВІД КЛАСИЧНОЇ

Африканська чума свиней виникла на африканському континенті на початку 20-го століття і збудник хвороби був завезений водним транспортом до Європи. За результатами розтину можна диференціювати африканську чуму свиней від класичної.

Ключові слова: африканська та класична чума свиней, розтин, геморагічне запалення, крововиливи.

Африканська чума свиней (африканська лихоманка, східно-африканська лихоманка, східно-африканська чума, чума бородавочних свиней) - контагіозне з переважно гострим перебігом вірусне захворювання, яке характеризується надзвичайно високою летальністю з ураженням ретикуло-гістіоцитарної і кровотворних систем.

Збудником захворювання є ДНК-вмісний вірус, виділений в окрему родину Asfarviridae, рід Asfarvirus. Вперше захворювання з'явилося на початку 20-го сторіччя на африканському континенті. А на кінець 19-го і початок 20-го сторіччя територія Африки була колонізована європейськими країнами (Португалія, Іспанія, Англія, Франція, Голландія) і для забезпечення себе традиційними м'ясними продуктами колоністи завезли з Європи свійських